

Υπόθεση C-504/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

2 Ιουλίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunal Supremo (Ισπανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Ιουνίου 2019

Αναιρεσείοντες:

Banco de Portugal

Fondo de Resolución

Novo Banco, S.A.

Αναιρεσίβλητη:

VR

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αιτήσεις αναιρέσεως κατά της απόφασης του Audiencia Provincial (εφετείου), επικυρωτικής της πρωτοδίκως εκδοθείσας απόφασης με την οποία η Novo Banco υποχρεώθηκε να επιστρέψει στην πρωτοδίκως ενάγουσα το ποσό που, δυνάμει της συναφθείσας μεταξύ αυτής και της Banco Espírito Santo, S.A. (υποκατάστημα στην Ισπανία) συμβάσεως, είχε καταβληθεί για την απόκτηση προνομιούχων μετοχών του ιρλανδικού ιδρύματος Kaupthing Bank.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Ζητείται να καθοριστεί εάν, στο πλαίσιο των προβλεπόμενων από την οδηγία 2001/24 μέτρων εξυγίανσεως των πιστωτικών ιδρυμάτων, το θεμελιώδες δικαίωμα για αποτελεσματική δικαστική προστασία και η αρχή της ασφάλειας δικαίου, αναγνωριζόμενα αμφότερα από το δίκαιο της Ένωσης, αντιτίθενται στην

εφαρμογή του θεσπισθέντος δυνάμει αποφάσεως των πορτογαλικών αρχών του Αυγούστου του 2014 νομικού καθεστώτος, όπως αυτό τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με απόφαση του Δεκεμβρίου του 2015, κατά τρόπο που επηρεάζει αναδρομικώς τις κινηθείσες πριν από την έκδοση της τελευταίας αυτής αποφάσεως εκκρεμείς ένδικες διαδικασίες.

Προδικαστικό ερώτημα

Συνάδει με το θεμελιώδες δικαίωμα για αποτελεσματική δικαστική προστασία του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αρχή του κράτους δικαίου του άρθρου 2 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη γενική αρχή της ασφάλειας δικαίου, ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/24 η οποία επάγεται την χωρίς άλλες διατυπώσεις αναγνώριση, στις εκκρεμείς σε άλλα κράτη μέλη ένδικες διαδικασίες, των αποτελεσμάτων αποφάσεως της αρμόδιας διοικητικής αρχής του κράτους καταγωγής με την οποία τροποποιείται αναδρομικώς το υφιστάμενο κατά τον χρόνο κινήσεως της δίκης νομικό πλαίσιο και η οποία καθιστά άνευ αντικειμένου τις δικαστικές αποφάσεις που δεν συμφωνούν με τα προβλεπόμενα στη νέα αυτή απόφαση;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άρθρο 47, πρώτο εδάφιο.

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Άρθρο 2.

Οδηγία 2001/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 2001, για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων

Άρθρο 3, παράγραφος 2.

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Εθνικό δίκαιο του κράτους υποδοχής (Ισπανία)

Ley 6/2005, sobre saneamiento y liquidación de las entidades de crédito (νόμος 6/2005, περί εξυγιάσεως και εκκαθάρισεως των πιστωτικών ιδρυμάτων), της 22ας Απριλίου, ο οποίος μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 2001/24.

Άρθρο 19, υπό τον τίτλο «Αποτελέσματα και δημοσιοποίηση στην Ισπανία των μέτρων εξυγιάσεως και των διαδικασιών εκκαθάρισεως», παράγραφος 1:

«Όταν, έναντι πιστωτικού ιδρύματος με άδεια λειτουργίας σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο διαθέτει τουλάχιστον ένα υποκατάστημα ή παρέχει υπηρεσίες στην Ισπανία, λαμβάνεται μέτρο εξυγιάνσεως ή κινείται διαδικασία εκκαθαρίσεως, το εν λόγω μέτρο ή η εν λόγω διαδικασία παράγει, χωρίς άλλες διατυπώσεις, όλα τα αποτελέσματά του/της στην Ισπανία αμέσως μόλις η σχετική απόφαση αρχίσει να παράγει αποτελέσματα στο κράτος μέλος στο οποίο ελήφθη το μέτρο ή κινήθηκε η διαδικασία».

Εθνικό δίκαιο του κράτους καταγωγής (Πορτογαλία)

Decreto-Lei n.º 298/92, Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (νομοθετικό διάταγμα 298/92, περί του γενικού καθεστώτος των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοοικονομικών εταιριών), της 31ης Δεκεμβρίου, το οποίο μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 2001/24. Άρθρο 145.

Απόφαση της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου 2014.

Αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας της κύριας δίκης

- 1 Η Banco Espírito Santo, S.A. (στο εξής: BES) είναι πορτογαλικό ίδρυμα το οποίο πραγματοποιούσε στην Ισπανία, μέσω υποκαταστήματος, τις δραστηριότητες που ορίζει ο εταιρικός της σκοπός.
- 2 Στις 10 Ιανουαρίου 2008, η VR συνήψε, στα γραφεία της Banco Espírito Santo, S.A. στο Μπιλμπάο (υποκατάστημα στην Ισπανία), σύμβαση αγοράς προνομίουχων μετοχών του ιρλανδικού ιδρύματος Kaupthing Bank για τις οποίες κατέβαλε το ποσό των 166 021 ευρώ.
- 3 Λόγω της σοβαρής κρίσεως που έπληξε την BES, το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας της Πορτογαλίας, με απόφαση της 3ης Αυγούστου 2014, τροποποιηθείσα με απόφαση της 11ης Αυγούστου 2014 (στο εξής: απόφαση της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου 2014), έλαβε συγκεκριμένα «μέτρα εξυγιάνσεως» –όπως τα αποκάλεσε–, σύμφωνα με το άρθρο 145-C επ. του *Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financieras*, το οποίο είχε εγκριθεί με το νομοθετικό διάταγμα 298/92, της 31ης Δεκεμβρίου, και τροποποιηθεί με διάφορα μεταγενέστερα νομοθετικά διατάγματα.
- 4 Η απόφαση αυτή προέβλεπε την ίδρυση «ενδιάμεσης τράπεζας», της Novo Banco, S.A. (στο εξής: Novo Banco), στην οποία μεταβιβάστηκε μέρος των εμπορικών δραστηριοτήτων της BES. Στο παράρτημα 2 της αποφάσεως απαριθμούνταν τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού καθώς και τα μη περιουσιακά στοιχεία της BES που μεταβιβάζονταν στον διάδοχο φορέα. Μετά τη μεταβίβαση του υποκαταστήματος της BES στην Ισπανία στη Novo Banco, η

τελευταία διατήρησε, λόγω της μεταβίβασης των στοιχείων του ενεργητικού, την υφιστάμενη με την VR εμπορική σχέση. Συγκεκριμένα, διατήρησε τη σχέση όσον αφορά την κατάθεση και τη διαχείριση των επίμαχων εν προκειμένω κινητών αξιών, συνέχισε δε να λαμβάνει την καταβλητέα δύναμει της συμβάσεως αυτής περιοδική προμήθεια.

- 5 Τον Φεβρουάριο του 2015, η VR άσκησε αγωγή κατά της Novo Banco, S.A. Sucursal en España, με την οποία ζήτησε να κηρυχθεί άκυρη, λόγω ελαττωματικής συναινέσεως, η εντολή αγοράς των προνομιούχων μετοχών της Kaupthing Bank και να υποχρεωθεί η Novo Banco να της επιστρέψει το επενδυθέν ποσό ύψους 166 021 ευρώ ή, επικουρικός, να διαταχθεί η λύση της εν λόγω συμβάσεως λόγω αθετήσεως από το τραπεζικό ίδρυμα των υποχρεώσεων του επιμέλειας, πίστεως και πληροφόρησης και να υποχρεωθεί το τελευταίο να της καταβάλει ως αποζημίωση το ποσό των 166 021 ευρώ. Η Novo Banco αρνήθηκε την αγωγή, ισχυριζόμενη ότι δεν νομιμοποιείτο παθητικώς καθόσον η προβληθείσα αξίωση αφορούσε παθητικό μη μεταβιβάσθέν σε αυτήν δύναμει της αποφάσεως της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου 2014. Στο παράρτημα 2 της αποφάσεως αυτής προβλεπόταν η μεταβίβαση στη Novo Banco του συνόλου των ενοχών έναντι τρίτων που περιλαμβάνονταν στο παθητικό της BES ή αποτελούσαν μη περιουσιακά στοιχεία της τελευταίας, εξαιρουμένων «*τυχόν ενοχών ή κινδύνων, ιδίως αυτών που απορρέουν από απάτη ή παράβαση ρυθμιστικών διατάξεων ή αποφάσεων, ποινικών ή διοικητικών*», τα οποία θεωρούνταν «στοιχεία του παθητικού μη καλυπτόμενα» από τη μεταβίβαση.
- 6 Με απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2015, το Juzgado de Primera Instancia de Vitoria (πρωτοδικείο Vitoria, Ισπανία) έκανε δεκτή την αγωγή με το σκεπτικό ότι, σύμφωνα με την απόφαση της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου 2014, το επίμαχο στοιχείο του παθητικού είχε μεταβιβαστεί στη Novo Banco. Αποδέχθηκε την ύπαρξη ελαττωματικής συναινέσεως, δεδομένου ότι η πρωτοδικώς ενάγουσα, η οποία, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμβάσεως, ήταν 68 ετών και δεν διέθετε οικονομική κατάρτιση, δεν είχε ενημερωθεί από την BES ως προς τη φύση και τους κινδύνους των προνομιούχων μετοχών τις οποίες είχε αγοράσει. Κήρυξε, ως εκ τούτου, άκυρη τη σύμβαση λόγω ελαττωματικής συναινέσεως και υποχρέωσε τη Novo Banco να επιστρέψει στην πρωτοδικώς ενάγουσα το καταβληθέν για την αγορά των προνομιούχων μετοχών ποσό ύψους 166 021 ευρώ.
- 7 Η Novo Banco άσκησε έφεση, εμμένουσα στην έλλειψη παθητικής νομιμοποίησώς της, με το επιχείρημα ότι η επίμαχη ενοχή εξακολουθούσε να αποτελεί μέρος της περιουσίας της BES. Με υπόμνημα της 26ης Ιανουαρίου 2016, προσέκομισε δύο αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015 (στο εξής: αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015) σύμφωνα με τις οποίες δεν αποτελούν ενοχές μεταβιβασθείσες στη Novo Banco:

«Τυχόν υποχρεώσεις, εγγυήσεις, ενοχές ή κίνδυνοι που αναλήφθηκαν κατά την εμπορία, χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση, διαδικασία συνάψεως συμβάσεων

και διανομής χρηματοοικονομικών μέσων εκδοθέντων από πάσης φύσεως ιδρύματα [...]».

- 8 Επιπλέον, στις εν λόγω αποφάσεις οριζόταν, συγκεκριμένα, ότι αποτελούσαν στοιχεία του παθητικού της BES που δεν είχαν μεταβιβαστεί στη Novo Banco «το σύνολο των αποζημιώσεων εκ της αθετήσεως συμβάσεων [...] οι οποίες είχαν συναφθεί πριν από την 3η Αυγούστου 2014» και «το σύνολο των αποζημιώσεων και αξιώσεων λόγω ακυρώσεως συναλλαγών τις οποίες είχε πραγματοποιήσει η BES ως πάροχος χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και επενδύσεων», καθώς και «κάθε είδους ενοχή η οποία αποτελεί αντικείμενο οιασδήποτε από τις περιγραφόμενες στο παράρτημα I διαδικασίες» με τις τελευταίες να αφορούν πλήθος εκκρεμών σε διάφορα κράτη ένδικων διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης αυτής που κινήθηκε με την αγωγή της VR.
- 9 Τέλος, στις εν λόγω αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015 οριζόταν ότι «με την παρούσα απόφαση, τα στοιχεία του ενεργητικού ή του παθητικού ή τα μη περιουσιακά στοιχεία που, καίτοι έπρεπε να παραμείνουν εντός της περιουσίας της BES, μεταβιβάστηκαν, στην πραγματικότητα, στη Novo Banco, μεταβιβάζονται εκ νέου από την Novo Banco στην BES, με ισχύ από 3 Αυγούστου 2014».
- 10 Κατά την Τράπεζα της Πορτογαλίας, οι τροποποιήσεις αυτές των σχετικών αποφάσεων δικαιολογούνταν από την ανάγκη να διασφαλίσει, ως δημόσια αρχή εξυγιάνσεως, λόγω σειράς αντιφατικών δικαστικών αποφάσεων ως προς τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού και τα λοιπά μη περιουσιακά στοιχεία που είχαν μεταβιβαστεί από την BES στη Novo Banco, τον ακριβή προσδιορισμό του «εύρους της μεταβιβάσεως» και, ως εκ τούτου, την αποτελεσματικότητα της αναληφθείσας σε σχέση με την BES δράσεως εξυγιάνσεως.
- 11 Το Audiencia Provincial (εφετείο) απέρριψε, ωστόσο, την έφεση, επικυρώνοντας την πρωτοδίκως εκδοθείσα απόφαση.
- 12 Κατά της αποφάσεως του Audiencia Provincial (εφετείου), η Novo Banco άσκησε έκτακτο ένδικο μέσο λόγω δικονομικών πλημμελειών και αίτηση αναιρέσεως τα οποία κρίθηκαν παραδεκτά από το αιτούν δικαστήριο.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 13 Οι αναιρεσιόντες προβάλλουν, κατ' ουσίαν, έλλειψη παθητικής νομιμοποίησεως της Novo Banco, εκτιμώντας ότι δεν υπήρξε μεταβίβαση ούτε του χρέους ούτε των ενοχών της BES και ότι, εν πάση περιπτώσει, η ευθύνη από ενδεχόμενη ακύρωση της σχετικής με τις προνομιούχες μετοχές της Kaupthing Bank συμβάσεως παραμένει στη νομική σφαίρα της BES. Επικαλούνται, συναφώς, τις προαναφερθείσες δύο αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015.

- 14 Προς στήριξη του ισχυρισμού τους ότι οι αξιώσεις κατά της Novo Banco δεν πρέπει να εξεταστούν σύμφωνα με το υφιστάμενο κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής νομικό πλαίσιο, αλλά σύμφωνα με τις τροποποιήσεις που εισήχθησαν με τις αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015, εκδοθείσες μετά την έναρξη της δίκης και την έκδοση της πρωτόδικης αποφάσεως, οι αναιρεσείοντες επικαλούνται τη νομοθετική διάταξη κατά την οποία οι αποφάσεις της αρμόδιας διοικητικής αρχής του κράτους καταγωγής πρέπει να παράγουν αποτελέσματα «χωρίς άλλες διατυπώσεις» στα λοιπά κράτη. Προβάλλουν, τέλος, ότι, εν πάση περιπτώσει, εάν η Novo Banco καταδικαζόταν με τελεσίδικη απόφαση, η τελευταία δεν θα παρήγε αποτελέσματα καθόσον τα οικεία στοιχεία του παθητικού της Novo Banco έχουν μεταβιβαστεί εκ νέου, βάσει αποφάσεως της αρμόδιας διοικητικής αρχής του κράτους καταγωγής, στην BES, παρά την ύπαρξη εκκρεμούς δικαστικής διαδικασίας.
- 15 Προς αιτιολόγηση του εννόμου συμφέροντός του να παρέμβει στη διαδικασία, το ταμείο εξυγιάνσεως, πορτογαλικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου το οποίο παρέχει χρηματοοικονομική στήριξη για την εφαρμογή των αναλαμβανομένων από την Τράπεζα της Πορτογαλίας δράσεων εξυγιάνσεως, αναφέρθηκε στην πώληση του 75 % του εταιρικού κεφαλαίου της Novo Banco σε επενδυτικό ταμείο, πώληση η οποία πραγματοποιήθηκε μέσω συναλλαγής η οποία είχε αρχίσει τον Ιανουάριο του 2016. Στη συμφωνία πώλησεως περιελήφθησαν οι διατάξεις της τρίτης αποφάσεως της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015 (απόφαση περί «Εξουδετερώσεως»), κατά την οποία το ταμείο εξυγιάνσεως υποχρεούτο να αποζημιώσει, υπό συγκεκριμένους όρους, τη Novo Banco για τις εις βάρος της δικαστικές αποφάσεις που δεν ήταν σύμφωνες με το προσδιορισθέν στις δύο αποφάσεις της 29ης Δεκεμβρίου 2015 περιουσιακό εύρος. Οι αναιρεσείοντες ζήτησαν επίσης την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος ενώπιον του Δικαστηρίου.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 16 Κατά την ημερομηνία ασκήσεως από την VR της αγωγής κατά της Novo Banco, η ίδρυση της οντότητας αυτής ως «ενδιάμεσης τράπεζας» και η μεταβίβαση σε αυτήν του συνόλου του ενεργητικού και του παθητικού της BES διέπονταν από την απόφαση της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου 2014, η οποία είχε εκδοθεί δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 2001/24.
- 17 Με την απόφαση 678/2018, της 29ης Νοεμβρίου 2018, εκδοθείσα σε παρόμοια υπόθεση, το αιτούν δικαστήριο έκρινε ήδη ότι οι ενοχές από ενδεχόμενη αθέτηση συμβατικών υποχρεώσεων, ιδίως σε σχέση με τις απαιτήσεις παροχής πληροφοριών και συμβουλευτικής στον τομέα των επενδύσεων, είχαν μεταβιβαστεί από την BES στη Novo Banco, καθ' ο μέρος τα στοιχεία αυτά του παθητικού δεν περιλαμβάνονταν μεταξύ των προβλεπομένων στην απόφαση της Τράπεζας της Πορτογαλίας εξαιρέσεων. Το αιτούν δικαστήριο έκρινε, πράγματι, ότι ενδεχόμενη αποζημίωση λόγω αθέτησεως συμβάσεως δεν συνιστά ενοχή

απορρέουσα από απάτη ή παράβαση ρυθμιστικών διατάξεων ή αποφάσεων, ποινικών ή διοικητικών.

- 18 Όσον αφορά τις αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ανεπίτρεπτο μια διοικητική απόφαση που εκδίδεται μετά την κίνηση ένδικης διαδικασίας να μπορεί να μεταβάλλει τους όρους της εν λόγω διαδικασίας όπως αυτοί είχαν καθοριστεί κατά την έναρξή της. Αφετέρου, το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2001/24 ορίζει ότι το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής καθορίζει ιδίως «τα αποτελέσματα της διαδικασίας εκκαθάρισης επί των ατομικών διώξεων, εκτός εάν υφίσταται εκκρεμοδικία, όπως προβλέπεται στο άρθρο 32». Ωστόσο, στην υπό κρίση διαφορά, οι αναιρεσιόντες στηρίζονται στις αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015, οι οποίες, καίτοι έχουν ως δηλωμένο σκοπό την «αποσαφήνιση» της απόφασης της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου 2014, δίδουν, στην πραγματικότητα, νέα διατύπωση σε αυτήν με αναδρομικά αποτελέσματα από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της, όπως συνάγεται από το παρατεθέν ανωτέρω στο σημείο 7 περιεχόμενο των εν λόγω αποφάσεων.
- 19 Ανεξαρτήτως του εάν οι αναληφθείσες με την απόφαση της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου δράσεις εξυγιάνσεως αποτελούν, όπως ισχυρίζονται η Τράπεζα της Πορτογαλίας και το ταμείο εξυγιάνσεως, δράσεις εξυγιάνσεως εμπίπτουσες στον τίτλο II της οδηγίας 2001/24 και όχι διαδικασία εκκαθάρισεως σύμφωνα με τον τίτλο III της τελευταίας βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψεις 111 έως 114, στα οποία δεν έχει, κατά συνέπεια, εφαρμογή ο τίτλος III της εν λόγω οδηγίας, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν το γεγονός ότι οι αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015 παράγουν, χωρίς άλλες διατυπώσεις, αποτελέσματα σε άλλα κράτη μέλη, υπό τους προβληθέντες από τους αναιρεσιόντες όρους, συνάδει με τους θεμελιώδεις κανόνες και τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.
- 20 Οι αμφιβολίες αυτές δεν αφορούν το ενδεχόμενο μια απόφαση της αρμόδιας δημόσιας αρχής να έχει αναδρομικά αποτελέσματα βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 2013, LBI, C-85/12, EU:C:2013:697, ούτε το ενδεχόμενο στοιχεία του παθητικού, αρχικώς μεταβιβασθέντα στη Novo Banco, να μεταβιβαστούν εν συνεχεία εκ νέου στην BES.
- 21 Οι εγειρόμενες αμφιβολίες αφορούν τον ισχυρισμό των αναιρεσιόντων ότι οι τροποποιήσεις στο εφαρμοστέο στις δράσεις εξυγιάνσεως νομικό καθεστώς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο των εκκρεμών δικαστικών διαδικασιών που έχουν κινηθεί πριν από την έκδοση των αποφάσεων της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015. Στις δίκες αυτές εξετάζεται ακριβώς το ζήτημα σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία που μεταβιβάστηκαν πράγματι στη Novo Banco καθώς και η συνακόλουθη παθητική νομιμοποίηση της τελευταίας, συμφώνως προς το ισχύον κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής νομικό καθεστώς.

- 22 Η συλλογιστική των αναιρεσιόντων θα οδηγούσε σε μια κατάσταση όπου ενδεχόμενη εις βάρος τους απόφαση στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας θα στερείτο πρακτικού αποτελέσματος, καθόσον τα αρχικώς μεταβιβάσθέντα από την BES στη Novo Banco στοιχεία του παθητικού μεταβιβάσθηκαν εκ νέου, δυνάμει των λόγω αποφάσεων, στην BES.
- 23 Το θεμελιώδες δικαίωμα για αποτελεσματική δικαστική προστασία αναγνωρίζεται ομοίως από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δε αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς το εάν τα αποτελέσματα τα οποία αποδίδουν οι αναιρεσιόντες στις αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 29ης Δεκεμβρίου 2015 συνάδει με το δικαίωμα αυτό.
- 24 Με την απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 1987, *Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football (Unectef) κατά Georges Heylens* κ.λπ., 222/86, EU:C:1987:442, σκέψη 15, το Δικαστήριο έκρινε ότι όταν πρόκειται για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας θεμελιώδους δικαιώματος, πρέπει να παρέχεται η ευχέρεια στους ενδιαφερόμενους να αποφασίζουν, έχοντας πλήρη γνώση όλων των σχετικών στοιχείων, εάν τους συμφέρει η άσκηση ένδικης προσφυγής. Εν προκειμένω, η πρωτοδίκως ενάγουσα κίνησε διαδικασία κατά της Novo Banco με αντικείμενο ενοχές που είχαν μεταβιβαστεί στο εν λόγω ίδρυμα δυνάμει της απόφασης της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου 2014, και υποβλήθηκε σε ορισμένα έξοδα.
- 25 Με την απόφαση της 19ης Μαρτίου 1997, *Hornsby κατά Ελλάδος*, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε ότι, σε περίπτωση που το εθνικό δίκαιο των συμβαλλομένων κρατών επέτρεπε τη μη εκτέλεση και εφαρμογή τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, το αναγνωριζόμενο στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου δικαίωμα θα καθίστατο κενό περιεχομένου, όπως θα συνέβαινε εάν στις αποφάσεις της Τράπεζας της Πορτογαλίας αναγνωρίζονταν τα αποτελέσματα που προτείνουν οι αναιρεσιόντες, και εάν στη διοικητική αρχή της Πορτογαλίας παρείχετο η δυνατότητα να αποφασίζει εάν μια δικαστική απόφαση έχει ερμηνεύσει ορθά το καθορισθέν με την απόφαση της Τράπεζας της Πορτογαλίας της 3ης Αυγούστου 2014 «εύρος της μεταβιβάσεως».
- 26 Τέλος, εγείρονται αμφιβολίες σχετικά με το εάν συνάδει προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου το γεγονός ότι, σε χρόνο μεταγενέστερο της ασκήσεως από την VR της αγωγής κατά της Novo Banco, ως «ενδιάμεσης τράπεζας» εκδοχέα τμήματος των περιουσιακών στοιχείων της BES, σύμφωνα με το οριζόμενο από τις οικείες δράσεις εξυγιάνσεως νομικό πλαίσιο, η αρμόδια διοικητική αρχή δύναται, λόγω της μεταβιβάσεως της ενοχής στο εναγόμενο ίδρυμα, να μεταβάλλει, ακόμη και αν έχει ήδη εκδοθεί πρωτόδικη απόφαση, το εν λόγω νομικό πλαίσιο με αποτελέσματα στην εκκρεμή ένδικη διαδικασία και να καταστήσει μια τελεσίδικη απόφαση άνευ αποτελέσματος.